

תאריך: _____

-מבלי לפגוע בזכויות-
-בדואר רשום-

לכבוד:

מאת:

הנדון: מכתב התראה בנושא הפרת חוק למניעת העישון במקומות ציבוריים והחשיפה לעישון.

התשמ"ג-1983

שלום רב,

1. להתאים את העובדות למקרה
2. להתאים את העובדות למקרה
3. להתאים את העובדות למקרה

לשון החוק

4. מטרת החוק, כפי שמופיעה בסעיף הראשון לו, היא "למנוע את העישון במקומות ציבוריים ואת חשיפת הציבור לעישון, הגורמת למוות, למחלות ולנכות."
5. כבעלי העסק ומפעילי המקום, אתם אחראים למניעת העישון על פי הכתוב בחוק. חוק למניעת העישון במקומות ציבוריים והחשיפה לעישון, התשמ"ג-1983 (לעיל ולהלן: "החוק") קובע בסעיף הראשון לו: "לא יחזיק אדם במקום ציבורי כל מוצר טבק או כלי לעישונו כשהם דלוקים".
6. התוספת לחוק מכילה רשימת מקומות המוגדרים "ציבוריים" לעניין החוק. סעיף 17 לתוספת: "אולם שמחות, למעט חדר נפרד לחלוטין, אם קיים, שהוקצה לעישון בידי הנהלת אולם השמחות במפורש, אם הוקצה, ובלבד שיש בו סידורי אורור תקינים והעישון בו אינו גורם למטרד בחלקים אחרים של אולם השמחות ושטחו אינו עולה על רבע של שטח הפתוח לציבור."
7. סעיף 2 לחוק מטיל על בעלים של מקום ציבורי חובה להציב שלטים תקינים האוסרים על העישון במקום. באשר לאולם שמחות נקבע שיוצב שלט בכל בניסה, כמו כן לכל 30 מטר אורך קיר, בגובה ובגודל המוגדרים בתקנות הגבלת העישון במקומות ציבוריים (קביעת שלטים), התשמ"ד-1984

8. סעיף 2א לחוק מטיל על בעלים של מקום ציבורי חובת אכיפה ופיקוח, משמע עליו לעשות כל שביכולתו על מנת למנוע את העישון במקום.
9. סעיף 2ב לחוק מטיל איסור על בעלים של מקום ציבורי להציב מאפרות במקום הציבורי, כאשר "מאפרה" היא כל כלי המשמש להטלת אפר ושיירי מוצרי טבק בתוכו.
10. העובדות בשטח לא רק שאינן מקיימות את הכתוב בחוק ובתקנות אלא הן היפוכו הגמור: **להתאים**

את העובדות הנ"ל למציאות

- העישון מותר באולם כולו, להבדיל מאשר בחדר נפרד לחלוטין. זו הפרה מוחלטת של החוק. על מנת שניתן יהיה לעשן באולם יש להקצות חדר נפרד לחלוטין, שהעישון בו לא יגרום מטרד עישון ביתר חלקי המקום וששיטחו לא יעלה על 25% מכלל השטח הפתוח לציבור. אף אחת מהדרישות האלה איננה מתמלאת באולם השמחות.
- באולם השמחות מוצבות מאפרות על כל השולחנות.
- אינכם עושים דבר על מנת למנוע עישון במקום – לא באמצעות דרישה מהלקוחות שלא לעשן ואף לא באמצעות התקנת שלטי איסור עישון או הסרת מאפרות, כל אלו **כנדרש בחוק**. יתרה מכך, אתם אף מעודדים עישון כפוי ועבירה על החוק, וגורמים לעישון במקום בעצמכם; העידוד מתבצע באמצעות אספקת מאפרות וריקונן בעת הצורך- הפרה נפרדת של החוק לכשעצמה.

פסיקת בתי המשפט

11. ביולי 2006 ניתן פסק דין ע"י בית המשפט העליון בעניין אירית שמש נ' פוקצ'טה (רע"א 9615/05) ובו נפסקו פיצויים לאישה שעישנו לידה במקום שלא קיים את חובותיו החוקיות, זאת ללא הוכחת נזק ממון.
12. פסקי דין שניתנו לאחר פסיקתו זו של השופט רובינשטיין והתבססו עליה חזרו על ההלכה שנפסקה במקרה הנ"ל. ראו: ת.ק. (תל אביב) 07-1303 **סלע נ' אגאדיר בנמל בע"מ** (18.4.07), שם נפסקו לתובעת 2,000 ₪, ת.ק. (תל אביב) 07-1169 **רותם נ' ק.מ.ל קפה בע"מ (קפה נטו)** (17.5.07), שם נפסקו לתובע 2,500 ₪, ת.ק. (תל אביב) 06-10118 **סימן-טוב נ' אוויטה ואח'** (1.8.07), שם נפסקו לתובע 3,100 ₪, ת.ק. 07-05-346, ת.ק. 07-05-346 **עופר נ' פלורנטין 24 בע"מ (באגסי)** (9.8.07), שם ניתן תוקף של פסק דין **לפשרה** לפיה התובע יפוצה ב-2,000 ₪, ת"ק 07-06-3658 **אופיר נ' מזון בע"מ (מרתה)** (30.8.07), שם נפסקו לתובע 3,500 ₪ ועוד.
13. בפס"ד **אופיר נ' מזון בע"מ** לעיל, שניתן לאחרונה, בית המשפט מבהיר במפורש מהן חובותיו של מחזיק כלפי אורחיו ולקוחותיו למניעת החשיפה לעישון כפוי. להלן סעיפים 10-14 לפסק הדין:

10) "עישון הפוגע בזולת מהווה עוולת תקיפה, עוולת רשלנות ועוולת הפרת חובה חקוקה [פקודת הנזיקין, סעיפים 23; 35-36 ו-63, בהתאמה]... מחזיק במקום ציבורי שאינו נוקט אמצעים סבירים להניא את עובדיו ואורחיו מלבצע עוולות כאמור – למעשה מרשה או מאשר אותן, ובכך הריהו נעשה שותף לדבר-עוולה וחב עליה [סעיף 12 בפקודה].

11) ...אין לקבל את טענתו של אחראי על מסעדה או מוסד דומה כי הוא חסר אונים נוכח התנהגות פלילית ועוולתית של הלקוחות. הוא יכול לעשות הרבה דברים, לרבות דברים העלולים לגרום לו אי-נעימות ואף נזק כלכלי. הוא חייב לעשות כל מעשה סביר בנסיבות העניין כדי להימנע מדבר עבירה ועוולה...

12) ...חזקה על האחראי שלא יהסס לדרוש במפגיע ובנוקשות מאורח לעזוב את המקום אם האורח נהג באופן בלתי קביל לחלוטין מבחינה חברתית, כגון עשיית צרכים בחלל המסעדה... מקובלת עליו סברתו של התובע כי מעטים האורחים שיתעקשו להישאר ולעשן נוכח גישה לעומתית קשוחה של צוות המסעדה, שבמסגרתו יידרשו הלקוחות לחדול מלעשן או לעזוב את המקום – אחרת לא יזכו לכל שירות ואף יהיו צפויים לביקורו של פקח שיוזמן מיידית למקום.

13) המסקנה המתבקשת היא כי לא בחוסר אונים מדובר, אלא בחוסר נחישות. אולי המחזיקים במקומות ציבוריים, הנוהגים רפיסות והססנות בעניין זה, אינם משוכנעים די הצורך כי התנהגות בלתי חוקית היא, ככזו, התנהגות בלתי קבילה. אולי הם אינם משוכנעים די הצורך כי התנהגות עוולתית הפוגעת בזולת היא, ככזו, התנהגות בלתי קבילה. הבעיה אינה נעוצה, אפוא, רק במגבלות אכיפתיות. היא נעוצה, בראש ובראשונה, בהזדהות פגומה של אותם מחזיקים במקומות ציבוריים עם מחויבותם החז-משמעית לציית לחוק, להבטיח לעובדיהם סביבת עבודה בטוחה, ולהגן על זכות הלקוחות לחיים ולבריאות.

14) אסכם ואומר כי שומה על המחזיקים במקומות ציבוריים להתגבר על אי-הנעימות, להיות נכונים לספוג הפסד כלכלי, ולפעול בנחישות ובתקיפות למניעת העישון הפוגעני והאסור בתחומם. המחזיקים-המעסיקים יבהירו לעובדיהם כי לא יסבלו עישון אסור של עובד, וכי עובד שיפר את האיסור יהיה צפוי לעיצומים עד כדי פיטורין. המחזיקים ידרשו מאורחיהם שלא לעשן במקום האסור לכך, וייתרו בהם כי יידרשו לעזוב את המקום אם יפרו את האיסור. על המחזיקים לדעת כי השתדלות נמרצת-פחות לא תיחשב לקיום החובה החוקית "לפקח ולעשות כל שניתן" כדי למנוע עבירות, עוולות ופגיעה בבריאות הציבור".

14. כלומר: חובותיו של המחזיק כלפי אורחיו, עובדיו, לקוחותיו ומוזמניו הן שלא לחשפם למעשי תקיפה מצד צדדים שלישיים, ובמיוחד יש להקפיד להתייחס למבצעי מעשי התקיפה של העישון כלפי המבקרים כאל עבריינים פליליים; המסקנה, כפי שמופיעה בפסק הדין המצוטט היא כי "לא בחוסר אונים מדובר, אלא בחוסר נחישות".

התראה

15. אני פונה אליכם בדרישה לכבד את החוק ולאוכפו בהתאם לאמור. כיבוד החוק צריך לכלול את היסודות הבאים: שמירה קפדנית של איסור העישון בכל חלקיו ופינותיו של המקום; מניעה בפועל של עישון על ידי בקשה מהלקוחות שלא ייעשנו במקום, הצבת שילוט המורה על איסור העישון – כנדרש בחוק ובתקנות שהותקנו מכוחו, כמו כן הסרת כל המאפרות. מאחר שמדובר בקיומו של החוק, אין לי אלא לדרוש כי החוק והתקנות כאמור יקוימו ויבוצעו ללא דיחוי ובאופן מתמיד. אעדיף להימנע מפנייה לערכאות משפטיות, אך גם עליכם לשתף פעולה.

16. אשמח אם תמצאו לנכון לקיים את החוק ולאוכפו בהתאם לדרישות החוק כפי שפורטו מעלה. במידה ותקיימו את החוק ברצינות הראויה אשקול להסכים לקבלת פיצוי סמלי בלבד.

17. אמתין לתשובתכם בתוך 14 ימים מיום קבלת מכתבי זה על ידכם. אי קבלת תגובתכם, או קבלת תגובה שאינה מצהירה על כוונה להתחיל ולקיים את החוק ואת התקנות באופן מיידי יובילו אותי, לצערי, לשקול בכובד ראש צעד של פנייה לערכאות משפטיות בדרישה לפיצויים מלאים, הן בגין נזקי הבריאות שנגרמו לי בעת השהייה במקום והן על נזקים ועגמת נפש על פי כל דין.

בברכה,

אלי בר כוכבא